

Handläggare
Annelie Sjöberg
08-508 25 008

Till
Socialnämnden
2019-09-24

Stärkt skydd för barn och unga efter polisförhör vid misstanke om att de utsatts för brott

Rapport

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens rapport

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

I budget 2019 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna stärka skyddet för barn och unga efter polisförhör vid misstanke om att de utsatts för brott. Rapporten och förslaget utgår från det som tidigare framkommit i frågan i utredningar som genomförts i Stockholms stad, främst *Trygga barn och unga i Stockholm – stöd och skydd mot våld* (2018) och *Kartläggning öppenvård barn och unga* (2019). Representanter från socialförvaltningen och från stadsdelsförvaltningarna har deltagit i framtagandet av rapporten och det har även informerats om arbetet på stadens enhetschefsnätverk för barn och unga. I rapporten föreslås att ett team för stöd till barn efter barnförhör placeras på Barnahus Stockholm och att det teamet ansvarar för de insatser som är direkt kopplade till barnförhöret. Stödet ges på uppdrag av den stadsdelsförvaltning som barnet tillhör. All myndighetsutövning i form av t.ex. utredning och beslut ansvarar stadsdelsförvaltningarna och i förekommande fall socialjouren för. Som modell för arbetet föreslås Stiftelsen Allmänna Barnhusets *Efter barnförhöret*, med de praktiska anpassningar som krävs utifrån Stockholms stads organisation och storlek. Verksamheten genomförs som ett projekt under två års tid, inklusive uppföljning. I uppföljningen kommer det bland annat att ingå antal barn och föräldrar som har fått stöd, hur de upplevt stödet samt hur stadsdelsförvaltningarna upplevt samarbetet. Projektet förutsätter särskild finansiering i budget då denna nya verksamhet inte ryms inom befintliga ramar.

Bakgrund

I budget 2019 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna stärka skyddet för barn och unga efter polisförhör vid misstanke om att de utsatts för brott.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 18 september 2019 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 19 september 2019.

Ärendet

Rapporten och förslaget utgår från det som tidigare framkommit i frågan i utredningar som genomförts i Stockholms stad, främst *Trygga barn och unga i Stockholm – stöd och skydd mot våld (2018)* och *Kartläggning öppenvård barn och unga (2019)*. Representanter från socialförvaltningen och från stadsdelsförvaltningarna har deltagit i framtagandet av rapporten och det har även informerats om arbetet på stadens enhetschefsnätverk för barn och unga.

När samhället griper in och hör ett barn om brott som föräldrarna misstänks för så är det ett stort ingrepp i familjen. Därmed följer också ett stort ansvar. Ett barn som går hem ensamt efter ett barnförhör riskerar sekundär traumatisering och kan vara rädd för föräldrars ilska och för repressalier. Det är viktigt att ordna det så att barnet är skyddat och kan känna sig tryggt vid hemgång.

Idag får många föräldrar och barn i staden inte det omedelbara stöd efter polisförhör som det finns behov av. Barn går ofta hem ensamma och utan stöd till den förälder som misstänks ha utsatt dem för våld. Det innebär att Stockholms stad idag inte fullt ut lever upp till kraven i FN:s konvention om barns rättigheter och heller inte till skrivningarna i *Program om barns rättigheter och delaktighet i Stockholms stad*.

Flera stadsdelsförvaltningar har beskrivit att stödet till barn efter barnförhör av organisatoriska skäl ofta är svårt att lösa på ett tillfredställande sätt. Enstaka stadsdelsförvaltningar har lyckats hantera frågan och det är viktigt att fungerande verksamhet som är till nytta för familjerna får fortsätta. Men hos flertalet stadsdelsförvaltningar finns starka önskemål om en centralt tillhandahållen insats då det upplevs svårt för var och en att hitta egna lösningar och det har lyfts att det finns en risk för att dessa ändå inte räcker hela vägen fram till att barnen ska få det insatser det finns behov av. Utifrån detta kan konstateras att en central

verksamhet i dagsläget sannolikt är behövlig för att Stockholms stad ska kunna säkerställa att alla barn i alla stadsdelar ska få det stöd och det skydd som de har rätt till efter barnförhör.

Förslag

- **Ett team för stöd till barn efter barnförhör placeras på Barnahus Stockholm.** Barnahus Stockholm har redan idag kontakt med barn, föräldrar och socialsekreterare på stadsdelsförvaltningen i samband med barnförhör. Ytterligare aktörer behöver därmed inte kopplas in. På Barnahus finns också kompetens avseende våld mot barn.
- **Teamet på Barnahus Stockholm ansvarar för de insatser som är direkt kopplade till barnförhöret.** I det ligger information till föräldrar och barn samma dag som förhöret, hembesök hos familjen samma kväll samt uppföljande möten om vårdnadshavare och i förekommande fall den unge som fyllt 15 år samtycker till detta.
- **Stödet ges på uppdrag av den stadsdelsförvaltning som barnet tillhör.** En stadsdelsförvaltning kan därmed välja att istället själva tillhandahålla omedelbart skydd och stöd om sådan verksamhet finns i den egna stadsdelen.
- **All myndighetsutövning i form av t.ex. utredning och beslut ansvarar stadsdelsförvaltningarna och i förekommande fall socialjouren för.**
- **Verksamheten genomförs som ett projekt under två års tid, inklusive uppföljning**

Förslaget med ett särskilt team på Barnahus Stockholm för stöd till barn efter barnförhör förutsätter särskild finansiering då detta inte ryms inom befintliga ramar. En uppstartstid kommer att behövas, främst för rekrytering av kvalificerad personal och implementering av modellen på både Barnahus och i stadsdelsförvaltningarna. Ett nära samarbete behöver också byggas upp mellan Barnahus och stadsdelsförvaltningarnas öppenvårdsenheter. En gedigen utvärdering behöver göras, bland annat för att kunna göra en mer ingående bedömning av omfattningen av behovet samt nyttan med modellen för barn och föräldrar. Särskilda medel för utvärdering behöver anslås i budget inom ramen för projektet.

Som modell för arbetet föreslås Stiftelsen Allmänna Barnhusets *Efter barnförhöret*, med de praktiska anpassningar som krävs utifrån Stockholms stads organisation och storlek. Ett nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna krävs i varje enskilt ärende och muntliga avstämningar bör ske löpande under hela kontakten med familjen.

Uppföljning kommer att ske var sjätte månad och därefter en mer omfattande slutuppföljning. I uppföljningen kommer det bland annat att ingå antal barn och föräldrar som har fått stöd, hur de upplevt stödet samt hur stadsdelsförvaltningarna upplevt samarbetet.

Jämställdhetsanalys

Förslaget till insatser riktar sig till både flickor och pojkar, kvinnor och män. Genomförandet av insatserna ska präglas av kunskap om jämställdhet och om våldets mekanismer. Eftersom stödet i stadsdelsförvaltningarna idag ser mycket olika ut så finns det i dagsläget ingen gemensam statistik att förhålla sig till.

En viktig del i uppföljningen blir därför att följa upp och utvärdera eventuella skillnader beroende på kön i de insatser som tillhandahålls, samt hur pojkar och flickor, män och kvinnor upplever det stöd som ges.

Barnrättsperspektiv

Förslaget utgår från artikel 19 i FN:s konvention om barnets rättigheter: Varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, övergrepp, vanvård eller utnyttjande. Avsikten är att öka barnets trygghet genom att akut stöd till barn och föräldrar ges direkt i anslutning till barnförhöret. Barn har också rätt till information och att få uttrycka sina åsikter. I modellen ingår att barnet får en egen behandlare i syfte att motverka att barns erfarenheter hamnar i skymundan av de vuxnas. I barnbehandlarnas uppdrag ligger även att hjälpa barnet att sätta ord på det som har hänt och hur barnet upplevt våldet och det som hänt under dagen på polisförhöret.

I uppföljningen av förslaget blir barnens röster och hur de upplevt stödet en viktig del.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner bifogad rapport om stärkt skydd för barn och unga efter polisförhör vid misstanke om att de utsatts för brott.

Bilaga

Stärkt skydd för barn och unga efter polisförhör vid misstanke om att de utsatts för brott – rapport.